

Elektrik Piyasasında Lisansız Elektrik Üretimine İlişkin Yönetmeliğin Uygulanmasına Dair Tebliğ

Uzun bir bekleyişten sonra lisansız elektrik üretimi ile ilgili yönetmelik ve tebliğ çıktı. Söylentisi çıktığından beri yatırım yapmadan bekleyenler sonucu görünce yine hayal kırıklığına uğrayabilecekler. Çünkü başta iyi haber var; sınır 500kW'tan 1000kW'a çıktı. Dolayısıyla orta ölçekli tüketiciler yerleri varsa lisans alma prosedürlerinden (zahmetinden) kurtulmuş olacaklar.

Buraya kadar güzel. Kendi ihtiyacınız için elektrik üretecekseniz, iş kolay ancak arada fazla üretimim var onu şebekeye satarım diye düşünüyorsanız, lisans alma işleri hariç hemen hemen tüm lisanslı üreticilerin yapması gereken prosedür aşamalarını tamamlamak zorundasınız.

Uygulama tebliğinde göze çarpan bazı maddeler;

- Aynı dağıtım bölgesi içerisinde olmak kaydıyla birden fazla yerde tesis kurabilirsiniz. Satış yapmamak kaydıyla ürettiğinin tamamını ada bazında kullanabilen tüketim tesislerinde üst sınır aranmayacak.

- Bağlantı esasları ; Kurulu gücü 5 kWe'a eşit veya daha düşük olan üretim tesisi şebekeye AG seviyesinden tek fazlı olarak bağlanabilir. Kurulu gücü 5 kWe'ın üzerindeki üretim tesisleri ise şebekeye ancak üç fazlı olarak bağlanır.

- Bağlantıya ilişkin genel hükümler ; Şebekeye bağlı veya bağlanacak her bir üretim tesisinde üretilecek elektriğin; harmonik, gerilim dalgalanması ve fliker şiddeti karakteristikleri faz başına akımı 16 A ve daha küçük tesisler için Ek-1'de belirtilen değerlere, diğer tesisler için tesisin gücü, tipi ve bağlantı seviyesine bağlı olarak TS EN 61000 serisinden ilgili Standartlara uygun olması gerekir. Üretim tesisi tarafından Şebekeye enjekte edilen doğru akım değeri Ek-1'de belirtilen sınır değerini aşmamalıdır.

TEİAŞ; bu Tebliğin yayımı tarihinden itibaren Yönetmelik ve bu

Tebliğ kapsamında kurulacak kurulu gücü 1000 kWe'a kadar olan kojenerasyon tesisleri, 1000 kWe'a kadar olan yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesisleri ve mikro kojenerasyon tesisleri için, Yönetmelikte belirlenen 2 MW bağlantı kapasitesi hariç, üretim tesislerinin bağlanacağı TEİAŞ'a ait her bir trafo merkezi için toplam bağlanabilir üretim tesisi gücünü belirleyerek ilgili dağıtım şirketi veya OSB dağıtım lisansı sahibi tüzel kişiye bildirir. Kurulu gücü 1000 kWe'tan büyük olan kojenerasyon tesisleri ve 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (ç), (f) ve (g) bentleri kapsamında kurulacak üretim tesisleri için son karar, arıza akım limiti konusunda TEİAŞ'tan alınacak görüş sonucunda başvuru sahibine yazılı olarak bildirilir. TEİAŞ ilgili talebe ilişkin görüşünü, talebin kendisine geliş tarihinden itibaren bir ay içinde sonuçlandırır.

Bağlantı başvurularının yapılması ve değerlendirilmesi ;

- Yönetmelik kapsamında hidrolik kaynağa dayalı olarak elektrik üretimi yapmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler, başvurularını üretim tesisini kuracakları ilin İl Özel İdaresine yaparlar. Üretim tesisinin kamu veya hazine arazisi veya orman sayılan alanlar üzerine kurulmak istenmesi halinde, bu arazinin ilgili mevzuatına göre kullanım hakkının edinildiğine dair belgenin sunulması gerekir.

- Su ürünleri yetiştiricilik işletmelerine tahsis edilen su kaynakları üzerinde kurulacak üretim tesisleri için ilgili başvuru sahibi kişi tarafından Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının görüşü başvuru ekinde sunulur.

- Kamu veya hazine arazisi veya orman sayılan alanlar üzerine kurulacak üretim tesisi için arazinin ilgili mevzuatına göre kullanım hakkının edinildiğine dair belge edinilmemişse ve söz konusu arazi yukarıdaki hükümlere uygun biçimde bir

başkasına da tahsis edilmemişse, tesis sahasını/mahallini tahsise yetkili Orman Genel Müdürlüğü, DSİ Genel Müdürlüğü, Milli Emlak Genel Müdürlüğü veya İl Özel İdaresi gibi ilgili kurumdan alınacak, arazinin bir başkasına tahsis edilmediğini ve tahsis için ilgisince başvuru yapıldığını bildirir resmi yazı, başvuru aşamasında yeterli kabul edilir.

- Üretim tesisinin kamu veya hazine arazisi veya orman sayılan alanlar üzerine kurulmak istenmesi halinde bu arazinin ilgili mevzuatına göre kullanım hakkının edinildiğine dair belgenin sunulması gerekir.

- Kamu veya hazine arazisi veya orman sayılan alanlar üzerine kurulacak üretim tesisinin jeotermal enerji kaynağına dayalı olması halinde ilgili mevzuatına göre arama ruhsatının sunulması gerekir.

- Kamu veya hazine arazisi veya orman sayılan alanlar üzerine kurulacak üretim tesisinin rüzgâr ve/veya güneş enerjisine dayalı üretim tesisi olması halinde tesis mahallinin/sahasının ilgili mevzuatına göre tahsis edilmiş olması şarttır.

Kurulacak tesisin teknik özelliklerini de gösteren Tek Hat Şeması, Kojenerasyon tesisleri için tesis toplam verimliliğine ilişkin belge, Çatı uygulaması haricindeki güneş enerjisine dayalı başvurular için; mutlak tarım arazileri, özel ürün arazileri, dikili tarım arazileri, sulu tarım arazileri, çevre arazilerde tarımsal kullanım bütünlüğünü bozan alanları kapsamadığına ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı veya söz konusu Bakanlığın il veya ilçe müdürlüklerinden alınacak belgenin aslı veya noter onaylı sureti.

Rüzgâr ve güneş enerjisi ile biyokütle ve biyokütleden elde edilen gazı (çöp gazı dâhil) dayalı olarak kurulacak üretim tesisleri için herhangi bir belge istenmez.

Bağlantı başvurularında, kurulması planlanan üretim tesisine ilişkin

kin 17/7/2008 tarihli ve 26939 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği kapsamında alınması öngörülen belgenin sunulması zorunludur.

Güneş enerjisine dayalı başvurular ile ilgili olarak, Yönetmelik ve bu Tebliğ kapsamında üretim tesisi kurulmasına ilişkin başvurularda, kurulması talep edilen üretim tesisi için öngörülen tesis sahasının kurulu güce göre yeterliliğinin, genel kabul görmüş teknik kriterlerden belirgin şekilde farklı olması halinde İlgili Şebeke İşletmecisi, başvuru sahibinden tesis sahasının yeterliliğinin belgelenmesini isteyebilir.

İlgili Şebeke İşletmecisi, her takım ayı içinde kendisine yapılan başvuruları derleyerek, kurulacak bir komisyon eliyle incelemeye alır

Su kullanım hakkı başvurularının değerlendirilmesi ; DSİ bölge müdürlükleri 8 inci maddenin üçüncü fıkrası kapsamında kendilerine gönderilen başvuru dosyalarını Elektrik Piyasasında Üretim Faaliyetinde Bulunmak Üzere Su Kullanım Hakkı Anlaşması İmzalanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin ilgili hükümlerinde belirlenecek belgelerin tam ve eksiksiz olması bakımından incelemeye alır.

Bağlantı başvurularının değerlendirilmesi ; Başvurular ortak irtibat merkezlerine göre sınıflandırılır. Alternatif olarak, başka bir TEİAŞ trafo merkezi ile dağıtım fiderine açık ring Şebekede, Şebekenin normal çalışma koşullarına göre bağlı olduğu dağıtım fideri esas alınır.

Teknik değerlendirme sonuçlarına göre Şebekeye bağlanması olası başvurular öncelik değerlendirmesine alınır.

Bir irtibat merkezi itibarıyla rüzgar ve/veya güneş enerjisine dayalı başvurular için TEİAŞ görüşünün sorulması halinde, aynı irtibat merkezi için yapılmış ve yapılacak rüzgar ve/veya güneş başvurularına ilişkin teknik değerlendirme durdurulur. Söz konusu TEİAŞ görüşünün dağıtım şirketi veya OSB dağıtım lisansı sahibi tüzel kişiye ulaştığı ay, durdurulmuş olan rüzgar ve/veya güneş başvurularının

teknik değerlendirilmesine kaldığı yerden devam edilir.

Teknik Hükümler

Uyulması gereken temel standartlar

a) Tek fazdan bağlanacak tesisler ile üç fazlı ve faz akımı 16 A ve daha küçük olan tesisler TS EN 50438 standardına,

b) Faz akımı 16 A'dan büyük olan ve dağıtım sistemine AG seviyesinden bağlanacak üretim tesisleri TSE K 191 kriterine,

c) Faz akımı 16 A'dan büyük olan ve Şebekeye YG seviyesinden bağlanacak üretim tesisleri TSE K 192 kriterine,

uygun olarak tasarlanır, kurulur, test edilir, devreye alınır ve işletilir.

Uzaktan izleme ve kontrol sistemi ; Kurulu gücü 50 kW'e'tan büyük üretim tesisleri uzaktan izleme ve kontrol sisteminin kurulması için uygun olmalıdır.

Koruma sistemi ; Üretim tesisinin topraklama sistemi Şebekenin topraklama sistemine uygun olmalı ve 21/8/2001 tarihli ve 24500 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Elektrik Tesislerinde Topraklamalar Yönetmeliğinde belirtilen şartlar içinde yapılmalıdır.

Ölçme sistemi ;

- AG seviyesinden bağlantısı öngörülen üretim tesisinin, tüketim tesisi ile aynı yerde bulunması halinde biri tesis ile Şebeke arasındaki enerji alış-verişini çift yönlü ve saatlik olarak ölçecek, diğeri ise üretim tesisinde üretilen enerjiyi ölçecek iki ayrı ölçme sistemi tesis edilir.

- AG seviyesinden bağlantısı öngörülen üretim tesisinin tüketim tesisiyle aynı yerde olmaması halinde ölçme sistemi, üretim tesisi ile Şebeke arasındaki enerji alış-verişini çift yönlü ve saatlik olarak ölçecek biçimde tesis edilir.

Yönetmelik ve bu Tebliğ kapsamında elektrik enerjisi üretim tesisi kuracak kişilerden;

a) Bu Tebliğin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi kapsamı ile aynı fıkranın (f) bendi çerçevesinde yenilenebilir enerji kaynakları dışında kalan diğer kaynaklara dayalı

üretim tesisi kuran kişilerin tükettikleri kadar enerjiyi üretmeleri esastır. Bu tesislerden sisteme verilen ancak üretim yapan kişiler tarafından tüketilmeyen/tüketilemeyen enerjinin birim kWh miktarı için YEK Kanununa ekli I sayılı Cetvelde belirlenen en düşük teşvik bedeli karşılığı destek ödemesi yapılır.

b) Bu Tebliğin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) ve (g) bentleri ile aynı fıkranın (f) bendi kapsamında yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesisi kuran kişilerin tükettikleri kadar enerjiyi üretmeleri esastır. Yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı elektrik üretim tesislerinde üretilerek sisteme verilen ancak üretim yapan kişiler tarafından tüketilmeyen/tüketilemeyen enerjinin birim kWh miktarı için YEK Kanununa ekli I sayılı Cetvel de kaynak bazında belirlenen teşvik bedeli karşılığı destek ödemesi yapılır.

-Yönetmelik ve bu Tebliğ kapsamında üretim tesisi kuran kişiler üretim tesisi ile aynı yerde bulunan tüketim tesisinde tüketemedikleri enerji miktarını uhdesindeki, üretim tesisi ile aynı yerde bulunmayan tüketim tesisinde ya da tesislerinde tüketebilirler. Bu durumdaki kişiler üretim tesisi ile aynı yerde bulunmayan ancak uhdesindeki tüketim tesislerinde tükettikleri enerji miktarı için ayrıca sistem kullanım bedeli de öderler.

Tüketim birleştirme ; Aynı tarife grubundaki bir veya birden fazla gerçek ve/veya tüzel kişi, Yönetmelik ve bu Tebliğ kapsamında üretim tesisi kurmak amacıyla, uhdesindeki/uhdesindeki tesislerde tüketilen elektrik enerjisi için tüketimlerini birleştirebilirler. Bir dağıtım bölgesinde kurulu tüketim tesisi ya da tesislerinin tüketimleri OSB dağıtım şebekesi içindeki bir tüketim tesisi ile birleştirilemez. Ancak OSB dağıtım şebekesi içinde ve dışında tüketimi olan bir gerçek ya da tüzel kişi üretim tesisini OSB dağıtım şebekesi dışında kurmak kaydıyla birden çok tüketim tesisinin tüketimlerini birleştirebilir.

Bu konuda ilgi duyanlar tebliğ'in tamamını EPDK sitesinden alabilirler.